

Nr 22.

Ankom till riksdagens kansli den 29 april 1926 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition med anhållan om riksdagens yttrande angående vissa beslut, som fattats av den internationella arbetsorganisationens konferens i Genève år 1925.

Genom en den 25 februari 1926 dagtecknad proposition, nr 118, vilken i nedan angiven del hänvisats till lagutskott och behandlats av andra lagutskottet, har Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagda utdrag av statsrådsprotokollet, anhållit om riksdagens yttrande rörande de i nämnda protokoll omförmälda, av den internationella arbetsorganisationens konferens i Genève år 1925 fattade besluten.

Beträffande grunderna för Kungl. Maj:ts ifrågavarande hemställan får utskottet, i den mån ej redogörelse därför lämnas här nedan, hänvisa till propositionens innehåll.

Det vid omförmälda konferens fattade beslut, som hänvisats till behandling av lagutskott, utgöres av följande, i översättning till svenska återgivna förslag till konvention:¹

8.

Förslag till konvention angående nattarbete i bagerier.

Generalkonferensen av nationernas förbunds internationella arbetsorganisation,

vilken av styrelsen för internationella arbetsbyrån sammankallats till Genève och där samlats den 19 maj 1925 till sitt sjunde sammanträde samt beslutit antaga vissa förslag angående nattarbete i bagerier, vilken fråga innefattas i den fjärde punkten på dagordningen för sammanträdet,

ävensom beslutit, att dessa förslag skola taga form av ett förslag till internationell konvention,

antager efterföljande förslag till konvention att ratificeras av internationella arbetsorganisationens medlemmar jämlikt bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen.

¹ De med 1—7 i propositionen betecknade förslag till konventioner samt rekommendationer hava hänvisats till behandling av andra särskilda utskottet.

§ 1.

Med de undantag, som angivas i följande bestämmelser, skall det vara förbjudet att under natten tillverka bröd eller konditorivaror eller andra liknande av mjöl framställda produkter.

Förbudet äger tillämpning å arbete av alla personer, såväl arbetsgivare som arbetare, vilka taga del i den åsyftade tillverkningen; det omfattar dock icke tillverkning, som bedrivs av medlemmar i ett och samma hushåll för deras egen förbrukning.

Denna konvention äger icke tillämpning å tillverkning i stort av »biscuits» (torkat bröd). Varje medlem tillkommer att efter samråd med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer bestämma, vilka produkter, som med hänsyn till denna konvention, skola innefattas under beteckningen »biscuits».

§ 2.

Vid tillämpningen av denna konvention avser beteckningen »natt» en tidrymd av minst sju på varandra följande timmar. Början och slut av denna tidrymd skola fastställas av vederbörande myndigheter i varje land efter samråd med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, och skall densamma i sig innefatta tiden mellan kl. 11 på aftonen och kl. 5 på morgonen; där därtill finnes skäl med hänsyn till klimatet eller årstiden eller där överenskommelse därom träffas mellan vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer, kan tiden mellan kl. 10 på aftonen och kl. 4 på morgonen träda i stället för tiden mellan kl. 11 på aftonen och kl. 5 på morgonen.

§ 3.

Efter samråd med vederbörande arbetsgivar- och arbetarorganisationer må vederbörande myndigheter i de olika länderna medgiva följande undantag från bestämmelserna i § 1:

a) fortvarande undantag, som erfordras för utförande av sådana förberedelse- eller avslutningsarbeten, vilka nödvändigtvis måste utföras utom den normala arbetstiden och vartill ej användes större antal arbetare än som är alldeles nödvändigt och ej heller arbetare under aderton år;

b) fortvarande undantag, som äro nödvändiga med hänsyn till de särskilda förhållanden, varunder bagerihanteringen bedrivs i tropiska länder;

c) fortvarande undantag, som äro nödvändiga för tillämpningen av bestämmelserna om veckovila;

d) tillfälliga undantag, som äro nödvändiga för att sätta företagen i stånd att möta extraordinär arbetsökning eller »nationella» behov.

§ 4.

Undantag från bestämmelserna i § 1 må även göras, ifall olyckshändelse inträffat eller hotar att inträffa eller brådskande arbete behöver utföras i avseende å maskiner eller anläggning eller i fall av force majeure, men allenast i den mån så är nödvändigt för att undvika allvarlig rubbning av företagens normala drift.

§ 5.

Varje medlem, som ratificerar denna konvention, skall vidtaga lämpliga åtgärder för att säkerställa den allmänna och effektiva tillämpningen av det i § 1 stadgade förbudet och skall därvid, i överensstämmelse med den av internationella arbetskonferensen å dess femte sammanträde (1923) antagna rekommendationen, samverka med arbetsgivare och arbetare samt deras respektive organisationer.

§ 6.

Bestämmelserna i denna konvention skola ej träda i kraft förrän den 1 januari 1927.

§ 7.

De officiella ratifikationerna av denna konvention skola, i enlighet med bestämmelserna i del XIII av fördraget i Versailles och motsvarande delar av de övriga fredsfördragen, delgivas nationernas förbunds generalsekreterare och av honom inregistreras.

§ 8.

Denna konvention träder i kraft, så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats av generalsekreteraren.

Den är bindande allenast för de medlemmar, vilkas ratifikationer inregistrerats hos sekretariatet.

Därefter träder denna konvention i kraft för varje medlem den dag, då dess ratifikation inregistrerats hos sekretariatet.

§ 9.

Så snart ratifikationerna för två medlemmar av internationella arbetsorganisationen inregistrerats hos sekretariatet, skall nationernas förbunds generalsekreterare därom notificera alla medlemmarna av internationella arbetsorganisationen. Han skall likaledes notificera dem inregistreringen av ratifikationer, som senare delgivits honom av andra medlemmar av organisationen.

§ 10.

Varje medlem av internationella arbetsorganisationen, som ratificerar denna konvention, förbinder sig att, i enlighet med bestämmelserna i § 421 av fördraget i Versailles och motsvarande paragrafer av de övriga fredsfördragen, tillämpa denna konvention på sina kolonier, besittningar och protektorat.

§ 11.

Varje medlem, som ratificerat denna konvention, kan, sedan tio år förflutit från den tidpunkt, då konventionen först trädde i kraft, uppsäga densamma genom skrivelse, som delgives nationernas förbunds generalsekreterare för inregistrering. Uppsägningen träder icke i kraft förrän ett år, efter det den inregistrerats hos sekretariatet.

§ 12.

Internationella arbetsbyråns styrelse åligger att minst en gång vart tionde år förelägga generalkonferensen en redogörelse för denna konventions tillämpning och taga i överbägande, huruvida det finnes anledning att på konferensens dagordning upptaga frågan om konventionens revision eller modifierande.

§ 13.

De franska och engelska texterna till denna konvention skola båda äga vitsord.

Såsom i förevarande proposition omförmäles, åligger det medlemmarna av internationella arbetsorganisationen att inom ett år eller vid förhinder på grund av exceptionella förhållanden senast inom 18 månader efter avslutandet av ett sammanträde av internationella arbetskonferensen underställa vid sammanträdet antagna rekommendationer och konventionsförslag den eller de myndigheter, till vilkas kompetensområden respektive frågor höra, för deras omgestaltande till lag eller vidtagande av andra åtgärder. För det fall att en rekommendation

Utskottet.

mendation ej leder till någon lagstiftningsåtgärd eller annat åtgörande för dess genomförande eller om ett konventionsförslag icke vinner vederbörande myndighets eller myndigheters bifall, skall respektive medlem av organisationen icke vara underkastad någon vidare förpliktelse med hänsyn därtill.

Över ifrågavarande konventionsförslag har socialstyrelsen yttrat sig i ett den 26 november 1925 avgivet betänkande med förslag till reviderad lag om vissa inskränkningar beträffande tiden för förläggande av bageri- och konditoriarbete samt därvid tillstyrkt anslutning för Sveriges del till konventionen och föreslagit sådana ändringar i berörda lagstiftning, som syntes erforderliga för nämnda åtgärd. Med proposition, nr 72, har Kungl. Maj:t sedermera för riksdagen framlagt ett med nyss omnämnda förslag i huvudsak överensstämmande lagförslag och i samband därmed uttalat sig för ratificering av konventionen.

Emellertid har därefter internationella arbetsbyråns styrelse vidtagit en åtgärd, som syntes Kungl. Maj:t vara av beskaffenhet att påkalla en avvaktande hållning till spörsmålet om det ifrågavarande konventionsförslagets ratifikation från Sveriges sida. Vid nämnda styrelses sammanträde den 28—30 sistlidne januari har styrelsen nämligen, i anledning av ett utav arbetsgivarrepresentanterna inom styrelsen framställt förslag, beslutit att genom nationernas förbunds råd till den fasta mellanfolkliga domstolen hänskjuta frågan, huruvida internationella arbetsorganisationen äger befogenhet att utarbета och föreslå regler, som, i och för tillförsäkrande av skydd åt vissa lönarbetare, samtidigt och vid sidan härav ha avseende på arbetsgivares personliga arbete. Av den överläggning inom arbetsbyråns styrelse, som föregick nyssnämnda beslut, framgår, att förslaget om hänvändelse till den mellanfolkliga domstolen i första hand föranletts av de inskränkande bestämmelser angående arbetsgivares eget arbete, som innefattas i det förslag till konvention angående nattarbete i bagerier, varom nu är fråga.

Kungl. Maj:t har därför ansett lämpligt, att resultatet av den gjorda hänvändelsen avvaktas, innan frågan om det förevarande konventionsförslagets ratifikation upptages till avgörande.

Med hänsyn till frågans nuvarande läge anser utskottet icke erforderligt, att riksdagen gör något uttalande om lämpligheten av ratificering av den förevarande konventionen.

Utskottet får fördenskull hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t meddela, att riksdagen för sin del finner Sverige för närvarande icke böra biträda förslaget till konvention angående nattarbete i bagerier.

Stockholm den 29 april 1926.

På andra lagutskottets vägnar:

K. G. WESTMAN.

Vid ärendets behandling hava närvarit:

från första kammaren: herrar *K. G. Westman, von Sydow**, *von Koch*, greve *Spens, von Stockenström, Thorberg**, *Akerberg* och *Luterkort*;

från andra kammaren: herrar *Magnusson* i Kalmar*, *Öberg, Hagman, Magnusson* i Skövde*, *Ödström, Johanson* i Stockholm*, *Holmström* i Stockholm och *Lindgren* i Dingelvik*.

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.